

IVN Gulp & Geul bezoekt het verleden in en rond Vijlen (zaterdag 24-09-2005).

Deze ochtend startte met regen maar Herman had het zoals gebruikelijk weer tijdig weten te regelen. We staan dus om 13.00 uur in een stralend en warme zonnetje te wachten totdat het vertreksein volgt. De groep bestaat vooral uit gasten die in de regio vertoeven en altijd te vinden zijn om een deel van ons gebied vanuit een andere kant te benaderen.

Nipt voor 13.05 uur steekt Herman de Hilleshagerweg over en via het pad langs de school gaat het richting Malleziep, Wienberg en Mechelbeek. Deze wijken liggen in het dal van de Mechelbeek en we nemen een pad dat parallel loopt met deze beek. We

lopen nu door een gebied van Natuurmonumenten (ca. 10 ha.) dat aan de rechterzijde begrenst wordt door (maïs)akkers. Hevige regenval zorgt natuurlijk voor verspreiding van

meststoffen, enz. richting dal (onze linkerzijde). Het beleid is gericht op het beheren van hooilandjes, heggen en bosjes. In de hooilanden komt veel kwel voor; ook worden ze regelmatig overspoeld door de beken. Sommige hooilandjes zijn wat ruiger, daar groeit meer moerasspirea. Door elk jaar te hooien, probeert Natuurmonumenten hier planten als herfsttijloos, knolsteenbreek, gevlekte orchis en slanke sleutelbloem te behouden. Voor Nederland is dat dal een zeer uniek gebied.

Voor Herman biedt dit dal voldoende mogelijkheden om o.a. in te gaan op een stuk verre historie, de verschillen tussen de zuidhelling (glooiend) en zijn noordelijke partner (steil). Voor diverse deelnemers ook de kans om jassen en truien uit te gooien want het is echt benauwend warm. We zien de hele route menig

druppeltje zweet bij onze deelnemers en dat lag echt niet aan het tempo.

Bij de Voortweg natuurlijk weer uitleg (o.a. voorde, voort, drecht, trecht en tricht) vooraleer het richting Elzet gaat. Ook nog even wat uitleg over de vele groene openbare wegen door al die weilanden of akkers. Aan het einde van deze brede onverharde weg gaat het meteen links een schitterend weggetje temidden van veel groen met als toetje een mini voorde, of...enz. waar onze deelnemers diverse opties gebruikten om deze doorwaadbare plaats achter zich te laten (o.a. overtuigd van hun waterdichte schoeisel). Herman kiest uiteindelijk voor een route naar links waardoor we een rustig gelegen appartementencomplex voor gasten (een fraai verbouwde

boerderij) passeren. Wat een rust en genot beleven de gasten in deze idyllische omgeving met zijn vele wandelmogelijkheden.

We vervolgen de asfalt weg links door Rott en meteen zijn er weer verbanden gevonden met rode, rade, roth, rath en rooi welke alle duiden op een ontginning van bosgebieden tijdens de Middeleeuwen. Diverse deelnemers hebben in voorgaande jaren aardig wat kennis verworven en kunnen gerichte vragen op de gids afvuren. Deze pareert deskundig alle onduidelijkheden en weet onze deelnemers af en toe te verbazen met zijn uitleg en zijn duidelijke verwijzing naar soortgelijke, herkenbare situaties

in de rest van het land. Mensen blijken ook in het verleden niet voortdurend het wiel te willen uitvinden en passen bestaande kennis dan ook overal toe, ongeacht de regio en toegespitst op de eigen situatie.

Na Rott volgt Melleschet waar we links een steil pad kiezen maar uitgebreid ingaan op de allereerste mergelindustrie in Nederland. Prachtige verhalen volgen, ieder is nieuwsgierig naar de tunnels maar we moeten verder. Spoedig dalen we weer naar de oorsprong van Vijlen en onderweg zien we voldoende krijt of mergel om de weg te versieren met witte strepen. De vele behuizingen van de wijngaardslak in de berm tonen, met fraaie kleurrijke schakeringen, de behoefte aan kalk. We besparen u de geschiedenis van de lokale mergelwinning welke weinig toekomst kreeg geboden door zijn grote afstand van transportverbindingen, de concurrentie van beter gelegen locaties waar men zelfs machinaal deze belangrijke bouwstof kon winnen en vervaardigen.

Bij de Munnikenhof (monnikenhof) weer verhalen over het ontstaan van Vijlen, over de hoog gelegen kerk, over de boerderij en de rol van de abdij van Burtscheid (nabij Aken), de uitzonderlijke eigendomsverhoudingen van de 7 buurtschappen op het bos en hoe men dit op oneerlijke wijze kwijt raakte aan de overheid, enz. We gaan rechts richting bos en bewonderen diverse panden met vakwerk maar ook met eeuwenoude mergel. Een pad over een erf brengt ons weer in een weiland dat er nu nog droog bij ligt. We herkennen een vrij simpel bouwwerk

dat ooit als bron en watervoorziening dienst deed. Natuurlijk volgt er uitleg over de geologische samenstelling van de bodem (Vaalser groenzand) waardoor op diverse plekken onder aan hellingen toen nog van zuiver water gebruik kon worden gemaakt.

Een smal pad brengt ons naar een fraaie holle weg welke links naar boven leidde. De forse klim krijgt nog meer gestalte door de aangelegde trappen. We passeren boven de kerk en pas na lang aandringen en veel moeite of overtuigingskracht van onze deelnemers wil de gids zijn vochtvoorraad op peil brengen in een locatie waar diverse oude foto's over de mergel- of cementwinning het eerdere verhaal een gezicht geven. Via de Koel, een oude mergelgroeve welke volgestort is, gaat het richting oude Romeinse heerbaan Aken -Maastricht welke zich bevindt op de waterscheiding tussen Mechelder- of Lombergbeek en aan de andere zijde van deze hoogte de Selzerbeek of Sinselbeek. Een ideale uitkijkpositie over beide dalen. Onze Romeinen waren dus niet altijd zulke rare gasten.

Op deze hoogte gaat het richting Mechelen, we bewonderen het klooster te Mamelis en genieten van het groen want de herfst verschuilt zich nog steeds achter hoge temperaturen en veelsoortige groene

kleuren. Enkele deelnemers wensen enthousiast te genieten van kleine donkerpaarse pruimen (sleedoorn) welke in de Voerstreek verwerkt worden in een heerlijk zachte likeur. De opmerking van een deelnemende genietster mocht in dit stukje tekst niet ontbreken: het voelt alsof je tandvlees met zeker 2 maten is gekrompen.

We bewonderen nog even de capriolen van een zweefvliegtuig aan de Biesweg maar dan gaat het naar rechts en belanden we te Hilleslagen. We lopen richting Mechelen, een kapelletje biedt weer kansen over historie en de gebruikte Kunrader (harde mergel) steen. Om 16.30 uur staan we aan ons punt van vertrek en gaat eenieder weer zijn weg.

